

Vězeň na Zendě

Anthony Hope

Kapitola 1

Rod Rassendyllů – a krátká zmínka o Elphberzích

„Tak si říkám, Rudolfe, kdy už pro všechno na světě začneš něco dělat?“

„Drahá Rose,“ odvětil jsem a odložil lžičku, jíž jsem jedl vejce, „proč bych propána měl něco dělat? Chybí mi snad něco? Můj příjem takřka odpovídá mým potřebám (zcela spokojen se svým příjmem nemůže být nikdo, jak víš). A ve společnosti se těším postavení, které by mi mohl leckdo závidět: jsem bratrem lorda Burlesdona a švagrem oné okouzující dámy, kterou má za manželku. Copak to nestačí?“

„Je ti devětadvacet,“ poznamenala, „a zatím ses jen...“

„Potuloval? Máš pravdu. Naše rodina se nemusí zatěžovat prací.“

Tato poznámka Rose poněkud popudila, je totiž všeobecně známo (a tudíž se nic nestane, když se o tom zmíním), že – navzdory kouzlu a vybraným způsobům mé švagrové – se její rodina může co do společenského postavení stěží měřit s rodem Rassendyllů. Kromě svých půvabů vynikala však Rose značným jménem a můj bratr Robert měl dost rozumu, aby se netrápil jejím původem. S tím se to má totiž do určité míry tak, jak naznačují Rosina následující slova.

„Dobré rodiny jsou většinou ze všech nejhorší,“ prohlásila.

Přešel jsem si rukou po vlasech: moc dobře jsem věděl, co má na mysli.

„Jak jsem ráda, že je Robert černovlasý!“ zvolala.

V tom okamžiku vstoupil do místnosti Robert (který vstává o sedmé a ještě před snídaní pracuje). Pohlédl na svou ženu, která měla ve tváři slabý ruměnek. Něžně ji po ní poplácal.

„Co se děje, drahá?“ zeptal se.

„Rose vadí, že nic nedělám a že mám zrzavé vlasy,“ vysvětlil jsem dotčeně.

„Za své vlasy samozřejmě nemůže,“ připustila Rose.

„Obvykle se objevují tak jednou za generaci,“ poznamenal můj bratr. „A totéž platí o nose. Rudolf má obojí.“

„Kéž by se neobjevilo ani jedno,“ řekla Rose, ještě pořád červená ve tváři.

„Mně se docela zamlouvají,“ prohlásil jsem, vstal a uklonil se portrétu hraběnky Amelie.

Bratrova choť popuzeně vykřikla.

„Musíš dát ten obraz někam odnést, Roberte,“ prohlásila.

„Ale drahá!“ zvolal.

„Dobré nebe!“ dodal jsem já.

„Pak se na to snad zapomene,“ pokračovala.

„To sotva – dokud tu s námi bude Rudolf,“ zavrtil hlavou Robert.

„A proč by se na to mělo zapomenout?“ zeptal jsem se.

„Rudolfe!“ vykřikla bratrova žena a překrásně se zarděla.

Zasmál jsem se a znovu jsem se pustil do vajíčka. Alespoň se mi podařilo odsunout stranou otázku, co (a zda vůbec) bych měl něco dělat. A abych tuto debatu uzavřel –

a mám-li být upřímný, také proto, abych ještě drobet pozlobil svou přísnou švagrovou –, poznamenal jsem:

„Docela mě těší, že jsem také Elphberg.“

Pokud čtu nějaké vyprávění, přeskakuji veškerá vysvětlení; jakmile však začnu sám vyprávět, shledávám, že nějaké vysvětlení nabídnout musím. Neboť je zřejmé, že bych měl vyložit, proč mou švagrovou tolik rozčilovaly mé vlasy a můj nos a proč jsem se odvážil označit se za jednoho z Elphbergů. Ačkoli totiž musím prohlásit, že Rassendylové představují již po řadu generací význačný šlechtický rod, příslušnost k němu ještě pochopitelně neopravňuje k tomu, aby se člověk holedbal příbuzenstvím s urozenějším rodem Elphbergů nebo se označoval za jednoho z členů této královské rodiny. Vždyť v jakém vztahu se nacházejí Ruritanie a Burlesdon, Strelsauský palác a hrad Zenda a Park Lane West, č. p. 305?

Nuže – a musím předeslat, že jsem nyní nucen odkrýt právě ten skandál, který by má drahá lady Burlesdonová ráda nechala upadnout v zapomnění – roku 1733, za panování Jiřího II., kdy na čas zavládl mír a dosud nepropukl spor mezi králem a princem z Walesu, navštívil anglický královský dvůr jistý princ, jenž se později zapsal do dějin jako ruritánský král Rudolf III. Princ byl vysoký, pohledný mladík, jehož tvář a hlavu zdobily (anebo hyzdily, to nechť posoudí jiní) poněkud nezvykle dlouhý, ostrý a rovný nos a bujně ryšavé vlasy – vlastně nos a vlasy, jimiž se Elphbergové vyznačovali odnepaměti. Zdržel se v Anglii několik měsíců a byl zde přijat nanejvýš vlídně; nakonec však opustil zemi za poněkud nepříjemných okolností. Utkal se totiž v souboji (fakt, že ponechal zcela stranou otázku svého postavení, byl považován za známku mimořádné ušlechtilosti) s aristokratem, který se v tehdejší společnosti těšil značnému věhlasu, nejen pro své vlastní přednosti, ale též jako manžel velmi půvabné dámy. Při tomto souboji utřžil princ Rudolf vážné zranění, a když se z něj zotavil, ruritánský vyslanec, který si s ním užil své, jej obratně propašoval ze země. Onen šlechtic vyvázl ze souboje bez škrábnutí; protože se však střetnutí odehrálo za sychravého a vlhkého rána, ošklivě se nastudil, a když se mu nepodařilo vyzdravět, zemřel asi šest měsíců po odjezdu prince Rudolfa, aniž si předtím našel čas k urovnání vztahů se svou chotí, jež po dalších dvou měsících povila dědice titulu a statků rodiny Burlesdonů. Touto ženou byla hraběnka Amelie, jejíž obraz by si má švagrová přála odstranit ze salonu v Park Lane; jejím manželem pak byl James, pátý hrabě z Burlesdonu a dvaadvacátý baron Rassendyll, anglický šlechtic a rytíř Podvazkového řádu. Pokud jde o Rudolfa, ten se vrátil do Ruritanie, oženil se a nastoupil na trůn, na němž jeho příímí potomci setrvali až tohoto okamžiku – pouze s jednou krátkou přestávkou. Konečně, projdete-li se obrazárnou na Burlesdonu, najdete mezi přibližně padesáti portréty z uplynulých sto padesáti let pět nebo šest, včetně podobizny šestého hraběte, které se vyznačují dlouhým, ostrým, rovným nosem a bohatou kšticí rudých vlasů; těchto pět či šest mužů vyniká rovněž modrýma očima, zatímco oči Rassendyllů bývají většinou tmavé.

To je tedy zmíněné vysvětlení a jsem rád, že ho mám za sebou: skvrny na úctyhodném rodokmenu představují ožehavé téma a ona dědičnost, o které se tolik mluví, je bezpochyby ten nejskvělejší klevetník pod sluncem; vysmívá se diskretnosti a mezi řádky šlechtických seznamů vpisuje prapodivné údaje.

Viděli jsme, jak má švagrová bez jakékoli logiky, jejíž nedostatek nutno připsat jí samotné (neboť nám již není dovoleno klást ho za vinu jejímu pohlaví), považovala mé vzezření téměř za jakousi urážku, za niž nesu odpovědnost, a z vnějších znaků ukvapeně soudila na povahové vlastnosti, jejichž existenci zásadně popírám; tento nespravedlivý úsudek pak hodlala podepřít poukazem na můj zahálčivý život. Ať už je to jakkoli, užil jsem do té doby nemálo zábavy a leccemu se přiučil. Studoval jsem na německé škole a německé univerzitě a německy jsem hovořil stejně pohoťově a dokonale jako anglicky; byl jsem víc než doma ve franštině; uměl jsem krapet italsky a vcelku slušně španělsky. Byl jsem sice nikoli vynikající, avšak zdatný šermíř a dobrý střelec. Dovedl jsem jezdit na všem, čemu se dalo vyhoupnout na hřbet; a navzdory ohnivým vlasům jsem uměl bez potíží zachovat chladnou hlavu. Namítne-li, že jsem měl strávit svůj čas užitečnou prací, nestojím před soudem a nemám, co bych řekl, tedy až na to, že mí rodiče neměli pražádné právo odkázat mi roční rentu ve výši dvou tisíc liber a toulavé boty.

„Rozdíl mezi tebou a Robertem spočívá v tom,“ prohlásila má švagrová, která (Bůh jí žehnej!) často hovoří z tribuny a ještě častěji, jako by na ní právě stála, „že zatímco on uznává povinnosti vyplývající z jeho postavení, ty se staráš jen o to, jaké příležitosti se ti v něm nabízejí.“

„Pro odvážného muže, milá Rose,“ odpověděl jsem, „se každá příležitost rovná povinnosti.“

„Hlouposti!“ odsekla, potřásajíc hlavou; a po chvíli pokračovala: „A sir Jacob Borrodaile ti teď nabízí právě to, nač bys mohl stačit.“

„Tisíceré díky!“ zamumlal jsem.

„Za šest měsíců se má stát vyslancem a Robert tvrdí, že tě zaměstná jako svého ataše. Udělej mi radost, Rudolfe, a přijmi tu nabídku.“

Když moje švagrová postaví celou záležitost takto, přičemž vraští svá půvabná obočí, proplétá své malé ručky a její oči dostávají tklivý výraz, a to všechno kvůli takovému zahálčivému darebákovi, jako jsem já, za nějž nenese žádnou přirozenou odpovědnost, přepadnou mě výčitky svědomí. Navíc jsem usoudil, že čas strávený v navrhované funkci si budu moci ukrátit nějakou obstojnou zábavou. Proto jsem odpověděl:

„Drahá švagrová, pokud za šest měsíců nevyvstane nějaká nenadálá překážka a sir Jacob mě o to požádá, pak ať visím, jestli s ním nepojedu!“

„To je od tebe hezké, Rudolfe! Mám obrovskou radost!“

„A kam vlastně sir Jacob míří?“

„To zatím neví, ale zcela jistě půjde o nějakou dobrou ambasádu.“

„Madame,“ řekl jsem, „kvůli vám pojedu, i kdyby šlo jen o ubohoučké vyslanectví. Když už něco dělám, nehodlám to dělat polovičatě.“

A tak jsem tedy dal slib; ale šest měsíců je šest měsíců a člověku připadají jako věčnost a vzhledem k tomu, že se rozprostíraly mezi mnou a mým budoucím zaměstnáním (soudím totiž, že takový ataše je zaměstnaný člověk; s jistotou to ovšem nevím, poněvadž se ze mě nikdy nestal ataše sira Jacoba nebo kohokoli jiného), poohlížel jsem se po nějakém vhodném způsobu, jak je strávit. A pak mě najednou napadlo, že bych se mohl zajet podívat do Ruritanie. Možná vám bude připadat zvláštní, že jsem tu zemi dosud nenavštívil; ale můj otec (navzdory tajné slabosti pro Elphberg, jež ho přiměla, aby mne, svého druhého syna, pojmenoval proslulým elphbergským jménem Rudolf) se vždy stavěl proti tomu, abych se tam rozjel, a když zemřel, můj bratr rodinnou tradici, podle níž bylo třeba se té zemi zdaleka vyhýbat, pod Rosiným vlivem přijal. Jakmile jsem si však na Ruritanii vzpomněl, zachvátila mě touha ji spatřit. Ryšavé kadeře a dlouhý nos koneckonců nemají jen Elphbergové a onen starý příběh se mi zdál směšně nedostatečným důvodem proto, abych se neseznámil s mimořádně zajímavým a významným královstvím, jež sehrálo malou úlohu v dějinách Evropy a mohlo by se něčeho takového dočkat znovu za vlády mladého a energického panovníka, za jakého byl označován nový král. V mém rozhodnutí mě utvrdilo, když jsem se v *Timesech* dočetl, že během následujících tří týdnů má být Rudolf V. korunován ve Strelsau a že má být tato událost provázena velkolepou podívanou. Okamžitě jsem si umínil, že musím být u toho, a začal jsem se chystat na cestu. Protože jsem však nikdy neměl ve zvyku zpravovat své příbuzné o svých cestovních plánech a protože jsem v tomto případě očekával, že budou proti mým záměrům protestovat, oznámil jsem, že se chystám na pěší výlet po Tyrolsku – kam jsem s oblibou zajížděl – a Rosin hněv jsem rozptýlil prohlášením, že hodlám studovat politické a sociální problémy zajímavého společenství, které v oné oblasti přebývá.

„Možná že moje výprava přinese i nějaké plody,“ naznačil jsem tajemně.

„Jak to myslíš?“ zeptala se.

„No,“ odvětil jsem ledabyle, „mám pocit, že zde existuje mezera, již by bylo možno zaplnit vyčerpávající prací o –“

„Tak ty chceš napsat knihu?“ zvolala a zatleskala. „To by bylo úžasné, vid', Roberte?“

„Taková kniha je dnes tím nejlepším uvedením do politického života,“ poznamenal bratr, který se mimochodem touto cestou sám uvedl už několikrát. Jak *Burlesdon o starověkých teoriích a moderních faktech*, tak *Konečný závěr* jsou díla značného věhlasu.

„Máš zcela jistě pravdu, milý Bobe,“ odpověděl jsem.

„A teď slib, že ji opravdu napíšeš,“ vyzvala mě Rose vážně.

„Ne, to neslíbím; ale podaří-li se mi shromáždit dostatek materiálu, tak to udělám.“

„To zní rozumně,“ pravil Robert.

„Na materiál se neohlížej!“ prohlásila Rose s trucovitě našpulenými rty.

Ale tentokrát ze mě nedokázala vymámit nic než podmíněný slib. Abych řekl pravdu, byl bych vsadil pěknou sumičku na to, že příběh mé cesty z onoho léta nezbarví ani jediný list papíru a neztupí jedině pero. Což dokazuje, jak málo víme o tom, co pro nás budoucnost chystá; plním totiž svůj zdráhavý slib a ačkoli bych se toho nikdy nenadál, píšu

knihu – i když sotva poslouží jako uvedení do politického života a nemá pranic společného s Tyrolskem.

A také se obávám, že by asi neudělala radost lady Burlesdonové, kdybych ji měl předložit jejímu kritickému zraku – což rozhodně nemám v úmyslu.

Kapitola II

O barvě mužských vlasů

Můj strýček William vyznával zásadu, že by žádný muž neměl projet Paříží, aniž by se tam zdržel čtyřicet hodin. Strýc přitom vycházel ze zralé životní zkušenosti. Zařídil jsem se podle jeho rady a cestou do „Tyrol“ jsem se na den a noc ubytoval v hotelu Continental. Navštívil jsem George Featherlyho na vyslanectví, společně jsme si dali malou večeři u Duranda a potom jsme zaskočili do opery; pak jsme lehce povečeřeli a posléze jsme zašli za Bertramem Bertrandem, poměrně uznávaným básníkem a pařížským dopisovatelem časopisu *Kritik*. Bertram měl pronajaté velmi útulné apartmá a zastihli jsme u něj příjemnou společnost rozmlouvajících a pokuřujících pánů. On sám mi nicméně přidal zamýšlený a skleslý a když všichni kromě nás odešli, začal jsem si ho kvůli jeho zádumčivosti dobírat. Chvilí se vykrucoval, ale nakonec se vrhl na pohovku a zvolal:

„Dobrá; jak chceš. Jsem zamilovaný – příšerně zamilovaný.“

„Aspoň budeš psát lepší básně,“ pokusil jsem se ho utěšit.

Prohrábl si rukou vlasy a divoce kouřil. George Featherly, který stál zády ke křeslu, se nelítostně usmál.

„Pokud se jedná o tu starou záležitost,“ prohlásil, „tak to můžeš klidně pustit z hlavy, Berte. Ona totiž zítra odjíždí z Paříže.“

„Já vím,“ odsekl Bertram.

„Ale i kdyby zůstala, nebyl by v tom žádný rozdíl,“ pokračoval neúprosný George. „Ta si, hochu, brousí zuby na víc než na nějakého pisálka!“

„Čert aby ji vzal!“ vykřikl Bertram.

„Bylo by to pro mě celé zajímavější,“ odvážil jsem se podotknout, „kdybych věděl, o kom mluvíte.“

„Antoinette Mauban,“ vysvětlil George.

„De Mauban,“ zavrčel Bertram.

„Ale!“ řekl jsem, ponechávaje stranou otázku onoho „de“. „Chceš snad říct, Berte –?“

„Nemůžete mi dát pokoj?“

„A kam jede?“ zeptal jsem se, ta dáma se totiž těšila jistě proslulosti.

George zachrastil drobnými, nelítostně se usmál na chudáka Betrama a přátelským tónem pravil:

„To nikdo neví. Mimochodem, Berte, před časem jsem se v jejím domě seznámil s jedním významným mužem – je to už alespoň měsíc. Setkal ses někdy s vévodou ze Strelsau?“

„Ano, setkal,“ zabručel Bertram.

„Připadal mi jako nesmírně distingovaný člověk.“

Nedalo mi práci pochopit, že Georgovy zmínky o vévodovi mají za cíl zvýšit Betramova muka, takže jsem usoudil, že vévoda poctil madame de Mauban svou pozorností. Byla vdova, bohatá, půvabná a údajně i ctižádostivá. Nedalo se tedy vyloučit, že si – jak se vyjádřil George – brousila zuby na urozenou osobnost, která byla vším, čím být mohla, tedy až na to, že nepožívala skutečně královského postavení: vévoda byl totiž synem zesnulého ruritanského krále z druhého a nerovného manželství a nevlastním bratrem nového panovníka. Otec ho měl raději než Rudolfa a jeho povýšení na vévodu s přídomkem odvozeným od názvu samotného hlavního města nebylo přijato zcela příznivě.

„Ale on teď není v Paříži, že ne?“ zeptal jsem se.

„Kdepak! Vrátil se domů, aby mohl být přítomen korunovaci, i když bych řekl, že si ji příliš neužije. Ale Berte, chlapče, nezoufej! On se s krásnou Antoinette neožení – ledaže by mu nevyšel jiný plán. I tak by ovšem –“ Odmlčel se a se smíchem dodal: „Není snadné odolat, když o tebe projeví zájem člen královské rodiny – nemám pravdu, Rudolfe?“

„Jdi se vycpat!“ řekl jsem. Pak jsem vstal, zanechal nešťastného Betrama v Georgových spárech a šel jsem domů spát.

Následujícího dne mě George Featherly doprovodil na nádraží, kde jsem si koupil jízdenku do Drážďan.

„Jedeš se podívat na obrázky?“ šklebil se George.

Můj přítel si, jak známo, nenechá nic pro sebe, a kdybych mu prozradil, že mířím do Ruritánie, doneslo by se to do Londýna za tři dny a do Park Lane do týdne. Už už jsem se tedy hotovil k vyhubavé odpovědi, když George ušetřil mé svědomí, znenadání mě opustil a vyrazil přes nástupiště. Sledoval jsem ho pohledem a viděl jsem, jak smeká klobouk a dává se do řeči s půvabnou, módně oblečenou dámou, jež se právě vynořila z prodejny jízdenek. Mohlo jí být tak jedenatřicet nebo dvaatřicet, byla vysoká, měla černé vlasy a poněkud plnou postavu. Zatímco George hovořil, všiml jsem si, jak se na mě podívala, a moje ješitnost utrpěla ránu, když jsem si uvědomil, že zachumlaný v kožichu a šále (byl totiž chladný dubnový den) a s měkkou cestovní čepicí staženou přes uši asi nevyhlížím zdaleka nejlépe. Po chvíli se George vrátil.

„Budeš mít na cestě okouzující společnost,“ informoval mě. „Tohle je totiž bohyně chudáka Berta Bertranda, Antoinette de Mauban, a stejně jako ty cestuje do Drážďan. Ne-pochybně se jede taky podívat na obrázky. Kupodivu se však nyní netouží s tebou seznámit.“

„Neprosil jsem se o to, abys nás seznámil,“ poznamenal jsem trochu podrážděně.

„V každém případě jsem se nabídl, že tě k ní zavedu, jenže ona odpověděla: ‚Někdy jindy.‘ Ale nezoufej, kamaráde, možná budete mít nehodu, ty ji zachráníš a zaujmeš místo vévody ze Strelsau!“

Žádná nehoda však ani mě, ani madame de Mauban nepotkala. Mohu za ni mluvit stejně jako za sebe, když jsem totiž po noční přestávce v Drážďanech pokračoval v cestě, nastoupila do téhož vlaku. Jelikož jsem pochopil, že chce zůstat o samotě, bedlivě jsem se jí vyhýbal, všiml jsem si však, že má stejný cíl jako já, a když se nedívala, využil jsem příležitosti a dobře jsem si ji prohlédl

Jakmile jsme dorazili na ruritánskou hranici (kde mě starý důstojník, který velel celníkům, poctil pohledem, jenž posílil mé přesvědčení, že vypadám jako Elphberg), koupil jsem si noviny a dozvěděl se z nich zprávy, jež rozhodly o mých dalších krocích. Z nějakého důvodu, který nebyl podrobněji vysvětlen a působil poněkud tajemně, byla korunovace neočekávaně přesunuta na dřívější termín a ceremoniál se měl odehrát již pozítří. V celé zemi to podle všeho způsobilo poprask a Strelsau očividně zaplavily hordy lidí. Všechny pokoje byly obsazené a hotely praskaly ve švech; měl jsem pramalou naději, že seženu ubytování a v každém případě bych za ně musel zaplatit přemrštěnou sumu. Rozhodl jsem se, že se zastavím v Zendě, malém městečku asi padesát mil od hlavního města a zhruba deset mil od hranic. Můj vlak tam dorazil večer; řekl jsem si, že strávím následující den – což bylo úterý – procházkou po kopcích, o nichž se říkalo, že jsou velmi půvabné, a že si prohlédnu slavný zendský hrad. Ve středu ráno odjedu vlakem do Strelsau a na noc se zase vrátím do Zendy.

Vystoupil jsem proto v Zendě a když jsem stál na nástupišti a vlak kolem mě projížděl, zahlédl jsem madame de Mauban v jejím kupé; bylo jasné, že pokračuje do Strelsau, neboť projevila více prozíravosti než já a zajistila si tam pokoj. Usmál jsem se při pomýšlení, jak by překvapilo George Featherly, kdyby věděl, jak dlouho jsme spolu my dva cestovali.

V hotelu, který vedla korpulentní stará dáma se svými dcerami – ve skutečnosti šlo o pouhý hostinec –, se mi dostalo velmi vlídného přijetí. Šlo o laskavé, nenápadné lidi a velké události ve Strelsau je podle všeho příliš nezajímaly. Stařena uctívala vévodu, jenž byl nyní – z vůle zesnulého krále – vládcem zendského panství a hradu, který se majestátně vypínal na vrcholku strmého kopce na konci údolí asi míli od hostince. Žena vlastně bez váhání vyjádřila politování nad tím, že vévoda neusedl na trůn místo svého bratra.

„My vévodu Michaela známe,“ rozhovořila se. „Odkakživa žije tady s námi; všichni obyvatelé Ruritánie ho znají. Ale král je skoro jako cizinec; strávil tolik času za hranicemi, že ho nepozná ani jeden z deseti.“

„A teď se říká,“ vložila se do rozhovoru jedna z mladých žen, „že si oholil vousy, aby ho už vůbec nikdo nepoznal.“

„Oholil vousy?“ vykřikla její matka. „Kdo to říká?“

„Johann, vévodův správce. On krále viděl.“

„Hm, to je pravda. Král teď pobývá ve vévodově lovecké chatě ve zdejších lese, pane; ve středu odtamtud pojedou do Strelsau na korunovaci.“

To byla zajímavá informace. Rozhodl jsem se, že druhý den vyrazím směrem k lovecké chatě. Třeba tam na krále narazím. Stařena pokračovala v tlachání:

„Já bych byla nejradši, kdyby zůstal u lovu – to je prý spolu s vínem (a ještě něčím) to jediné, na čem mu záleží – a dovolil, aby byl ve středu na krále korunován náš vévoda. To bych si přála a nedělám s tím žádné tajnosti.“

„Tiše, matko!“ nabádaly ji dcery.

„Však nejsem jediná, kdo si to myslí!“ vykřikla umíněně stařena.

Svalil jsem se do svého hlubokého křesla a smál jsem se jejímu zápalu.

„Co mě se týče,“ pravila mladší a krásnější z obou dcer, plavovlasé, kypré, usměvavé děvče, „Černého Michaela nemám ani trochu ráda! Já dávám přednost rudému Elphbergovi! Říká se totiž, že král má kadeře ryšavé jako liška nebo jako –“

S uličnickým úsměvem vrhla pohled na mě a když si všimla sestřina vyčítavého výrazu, jen pohodila hlavou.

„Však už taky pěkných pár chlapů ty ryšavé vlasy proklelo,“ zamumlala stařena – a já jsem se rozpomněl na Jamese, pátého hraběte z Burlesdonu.

„Ale nikdy žádná žena!“ vykřiklo děvče.

„Ba i ženské, jenže to už bylo pozdě,“ odvětila její matka přísně, což způsobilo, že děvče umlklo a zardělo se.

„Jak je možné, že je král zde?“ zeptal jsem se, abych přerušil trapné ticho. „Vždy jste přece říkala, že jsme na vévodově panství.“

„Vévoda ho pozval, pane, aby si tu do středy odpočinul. On sám je ve Strelsau a připravuje mu uvítání.“

„Takže jsou přátelé?“

„Ti nejlepší,“ odpověděla stařena.

Ale má růžolící děva opět pohodila hlavou; nedala se umlčet nadlouho a znovu se ozvala:

„To určitě! Mají se rádi asi tak jako muži, kteří chtějí stejný dům a stejnou ženu!“

Stařena se zamračila; ale dívčina poslední slova probudila mou zvědavost a promluvil jsem dřív, než mohla začít dceři spílat:

„Jakže? I stejnou ženu! Jak je to možné, mladá dámo?“

„Všichni vědí, že Černý Michael – no dobře, matko, vévoda – by dal nevimco za to, aby se mohl oženit se svou sestřenkou, princeznou Flavií, a že ta se má stát královnou.“

„Na mou věru,“ odvětil jsem, „začíná mi být vévody líto. Ale pokud je člověk druhorozený, musí se spojit s tím, co mu přenechá jeho starší bratr, a děkovat za to Bohu;“ a protože jsem si vzpomněl na sebe, pokrčil jsem rameny a dal jsem se do smíchu. A pak jsem si vzpomněl ještě na Antoinette de Maubanovou a na její cestu do Strelsau.

„Černý Michael nemá mnoho společného s –“ začalo děvče navzdory matčinu hněvu; ale při jejích slovech se ozvaly těžké kroky a drsný chraplavý hlas se výhrůžně otázel: „Kdo se odvažuje mluvit o ‚Černém Michaelovi‘ ve městě jeho Jasnosti?“

Děvče krátce vykřiklo, napůl polekaně a napůl – jak se mi zdálo – pobaveně.

„Že to na mě nepovíš, Johanne?“

„Podívej, kam vedou ty tvoje řeči,“ pokárala ji stařena.

Muž, který předtím promluvil, přistoupil k nám.

„Máme hosta, Johanne,“ oznámila mu moje hostitelka a muž smekl klobouk. Hned na to mě uviděl a k mému překvapení o krok ucukl, jako by spatřil něco podivného.

„Co je to s tebou, Johanne?“ podivilo se starší děvče. „Tenhle pán je cizinec, přijel se podívat na korunovací.“

Muž se vzpamatoval, ale upíral na mě pronikavý, pátravý, téměř nepřátelský pohled.

„Dobrý večer přeji,“ pravil jsem.

„Dobrý večer, pane,“ zamumlal a přitom si mě stále měřil a ono veselé děvče se smíchem zvolalo –

„To je ta barva, kterou tak miluješ, Johanne! Zarazila ho barva vašich vlasů, pane. Takovou zrovna tady v Zendě moc často nevidáme.“

„Prosím za prominutí, pane,“ koktal muž se zmateným výrazem. „Nečekal jsem, že tady někoho uvidím.“

„Dejte mu sklenku, aby mi připil na zdraví; a já vám popřeji dobrou noc. Děkuji vám, dámy, za milou společnost a příjemný rozhovor.“

S těmito slovy jsem vstal, lehce se uklonil a zamířil ke dveřím. Mladší dívka mi spěchala posvítit a muž ustoupil, aby mě nechal projít. Přitom ze mě nespustil oči. Když jsem ho minul, přistoupil ke mně a zeptal se:

„Promiňte prosím, pane, ale znáte našeho krále?“

„Nikdy jsem ho neviděl,“ odpověděl jsem. „Doufám, že to ve středu napravím.“

Nic dalšího už neřekl, ale cítil jsem, jak mě sleduje pohledem, dokud se za mnou nezavřely dveře. Když mě má prostořeká průvodkyně vedla do schodů, ohlédla se na mě přes rameno a poznamenala:

„Lidi s vaší barvou vlasů nemá pan Johann zrovna v oblibě.“

„Že by se mu líbila spíš barva těch vašich?“ navrhl jsem.

„Myslím u mužů, pane,“ odpověděla s koketním výrazem.

„U muže přece na barvě vlasů nesejde,“ namítl jsem a sevřel rukou druhou stranu svícnu.

„To ne, ale mě se líbí ta vaše – je to barva Elphbergů.“

„Na barvě mužských vlasů nezáleží o nic víc než na tomhle!“ pravil jsem a dal jí něco, co nemělo žádnou cenu.

„Panebože, doufám, že jsou zavřené dveře do kuchyně!“ hlesla.

„Amen,“ pravil jsem a popřál jí dobrou noc.

Dnes ovšem vím, že na barvě mužských vlasů někdy nesmírně záleží.

Kapitola III

Bujarý večer se vzdáleným příbuzným

Nebyl jsem natolik pošetilý, abych se na vévodova správce hněval, protože se mu nezamlouvala barva mých vlasů; a kdybych se přece zlobil, jeho nanejvýš zdvořilé a úslužné chování (tak se mi alespoň jevilo) následujícího rána by mě bylo zcela odzbrojilo. Když se doslechl, že se chystám do Strelsau, zastavil se za mnou během snídaně a sdělil mi, že ho jeho sestra, která se provdala za zámožného obchodníka a žila v hlavním městě, pozvala, aby se ubytoval v jejím domě. S radostí přijal, ale nyní zjistil, že mu povinnosti nedovolují odjet. Požádal mě proto, abych zaujal jeho místo, pakliže se tedy s takovým skromným (avšak, jak dodal, čistým a pohodlným) ubytováním spokojím. Ujistil mě, že jeho sestra je s celou věcí srozuměna, a poukázal na nepohodlí a tlačenci, jimž bych byl příštího dne během cesty do Strelsau a zpět vydán napospas. Bez váhání jsem jeho nabídku přijal. Správce odešel telegrafovat sestře, zatímco já jsem si sbalil věci a připravil se na to, že odjedu příštím vlakem. Stále jsem však toužil podívat se do lesa a k lovecké chatě a když mi má maličká pokojská sdělila, že po nějakých deseti mílích cesty lesem dojdu k malé vlakové stanici, rozhodl jsem se poslat zavazadla na adresu, kterou mi dal Johann, trochu se projít a teprve pak pokračovat do Strelsau. Johann byl pryč a nevěděl, že jsem změnil plány; protože však tato změna měla pouze o několik hodin oddálit můj příjezd k jeho sestře, nepovažoval jsem za nutné ho o ní informovat. Ta dobrá žena si kvůli mně jistě nebude dělat vrásky.

Poobědval jsem brzy a poté, co jsem se rozloučil se svými laskavými hostitelkami, kterým jsem slíbil, že se u nich po cestě domů zastavím, vydal jsem se do kopce, na němž stál hrad, a potom do zendského lesa. Půlhodina mírné chůze mě zavedla k hradu. Za starých časů sloužil jako pevnost a prastará hradní věž byla dosud v zachovalém stavu a působila impozantním dojmem. Za ní stála další část původního hradu a ještě dál, oddělen od ní hlubokým a širokým vodním příkopem, který obtékal celý historický komplex, se nacházel půvabný moderní zámek postavený za předchozího panovníka a sloužící nyní jako venkovské sídlo vévody ze Strelsau. Starou a novou část spojoval padací most, a tato umělá přístupová cesta tvořila také jediné spojení mezi starou budovou a vnějším světem; k modernímu zámku však vedlo široké a krásné stromořadí. Bylo to ideální sídlo: toužil-li „Černý Michael“ po společnosti, prodléval v zámku; pokud ho však zachvátila nechuť k lidskému rodu, stačilo přejít příkop, zvednout za sebou padací most (pohyboval se na ozubených kolech) a nic kromě vojenského regimentu a oddílu dělostřelectva by ho nedokázalo přimět k tomu, aby vyšel ven. Pokračoval jsem v cestě a přitom mě těšilo, že ubohý Černý Michael, když už nemůže mít trůn ani princeznu, vlastní alespoň sídlo, které se svou vznešeností vyrovná sídlům jiných evropských princů.

Brzy jsem vstoupil do lesa a šel hodinu či déle v zasmušilém přítmí. Mohutné stromy se proplétaly nad mou hlavou a sluneční paprsky se jimi vkrádaly ve skvrnkách zářivých a téměř tak malých jako diamanty. Prostředí mě zcela uchvátilo a když jsem objevil poražený kmen, opřel jsem se o něj, natáhl nohy a oddal se nerušenému rozjímání o vznešené kráse lesů a požitku z dobrého doutníku. A když jsem dokouřil a (jak předpokládám) nasál tolik krásy, co se jí do mě vešlo, ponořil jsem se do toho nejsladšího spánku, zapomínaje na vlak do Strelsau i ubývající odpoledne. Myslet na takovém místě na vlak by bylo do nebe volající rouhání. Namísto toho se mi zdálo, že jsem manželem princezny Flavie, bydlím na hradě Zenda a celé dny trávím se svou nejdražší na lesních paloučích – což byl velice příjemný sen. Vlastně jsem právě tiskl vášnivý polibek na princezniny rozkošné rty, když jsem uslyšel (a zprvu se mi zdálo, že jde o součást snu), jak někdo pronikavě a drsně vykřikl.

„U všech d'asů, to se mi snad jenom zdá! Jen ho oholit a vypadal by jako král!“

Šlo o tak fantastickou myšlenku, že se do snu docela dobře hodila: kdybych obětoval svůj bujný knír a pečlivě zaostřenou bradku, změnil bych se v monarchu. Chystal jsem se znovu políbit princeznu, když jsem (s největší neochotou) dospěl k závěru, že jsem vzhůru.

Otevřel jsem oči a uviděl dva muže, kteří si mě se značnou zvědavostí prohlíželi. Oba měli na sobě lovecké šaty a na zádech pušky. První z nich byl spíše malý a dosti podsaditý, měl úzkou, protáhlou hlavu, ježatý šedivý knír a malé bledě modré oči, nepatrně podlité krví. Druhý byl štíhlý mladík, středně vysoký, tmavší pleti, a s elegantním a vybraným vystupováním. Toho první jsem ohodnotil jako starého vojáka: toho druhého pak jako džentlmena zvyklého pohybovat se v dobré společnosti, jemuž však není zcela cizí ani vojenská prostředí. Později se ukázalo, že jsem se nemýlil.

Starší muž ke mně přistoupil a pokynul mladšímu, aby ho následoval. Jeho společník tak učinil a galantně smekl klobouk. Pomalu jsem vstal.

„Je dokonce stejně vysoký!“ zamumlal starší, když si prohlédl mou šest stop a dva palce vysokou postavu. Pak se přezíravě dotkl okraje čepice a oslovil mě:

„Mohu se zeptat, jak se jmenujete?“

„Poněvadž jste první krok k seznámení učinili vy, pánové,“ odvětil jsem s úsměvem, „co kdybychom s představováním začali u vás?“

Mladík přede mě s přátelským úsměvem předstoupil.

„Toto je,“ pravil, „plukovník Sapt a mé jméno je Fritz von Tarlenheim: oba jsme ve službách ruritánského krále.“

Uklonil jsem se, smekl jsem klobouk a odpověděl jsem:

„Jmenuji se Rudolf Rassendyll. Přicestoval jsem z Anglie; a v minulosti jsem rok nebo dva sloužil jako důstojník v armádě Jejího Veličenstva.“

„Pak jsme tedy všichni bratři ve zbrani,“ odvětil Tarlenheim, napřáhl ruku a já ji ochotně přijal.

„Rassendyll, Rassendyll!“ bručel si pod vousy plukovník Sapt; pak mu projel tváří záblesk pochopení.

„Proboha,“ zvolal, „vy jste z rodu Burlesdonů?“

„Můj bratr je současným lordem Burlesdonem,“ odpověděl jsem.

„Hlava tvá známa tebe činí,“¹ uchechl se a ukázal na odkryté kadeře v mém týle. – „U všech čertů, Fritzi, znáš tu starou historii?“

Mladík se na mě omluvně podíval. Uvědomoval si delikátnost celé věci, čímž by si jistě vysloužil obdiv mé švagrové. Abych ho uklidnil, poznamenal jsem s úsměvem:

„Tak vida, ten příběh je tady podle všeho stejně známý jako u nás.“

„Známý!“ zvolal Sapt. „Pokud tady zůstanete, ani jediný muž v celé Ruritánii o něm nebude pochybovat – a žena taky ne.“

Začínal jsem být poněkud nesvůj. Kdybych byl věděl, jak očividný je můj rodokmen, dlouho bych se rozmýšlel, než bych se do Ruritánie vypravil. Ted' se s tím však už nedalo nic dělat.

V tom okamžiku se ozval z lesa za námi zvučný hlas:

„Fritzi, Fritzi! Kde vězíš, člověče?“

Tarlenheim sebou trhl a spěšně mi oznámil:

„To je král!“

Starý Sapt se uchechl.

Pak se zpoza kmene vynořil mladý muž a postavil se vedle nás. Při pohledu na něj mi ze rtů unikl ohromný výkřik, zatímco on, když mě spatřil, v náhlém překvapení ucukl. Ne-

být mých vousů a jakési vědomé důstojnosti, kterou mu propůjčovalo jeho postavení, a konečně i toho, že mu chybělo asi půl palce – nebo i méně, ale něco přece jen – z mé výšky, ruritánský král mohl být docela dobře Rudolfem Rassendylem a já, Rudolf, zase králem.

Chvilí jsme nehnutě stáli a dívali se jeden na druhého. Pak jsem sňal klobouk a uctivě se uklonil. Král se vzpamatoval a ohromeně se otázel:

„Plukovníku – Fritzi – kdo je tento pán?“

Právě jsem se chystal odpovědět, když si plukovník Sapt stoupl mezi krále a mě a začal k jeho Veličenstvu polohlasem hovořit. Král se tyčil nad Saptem a zatímco poslouchal, tu a tam mi pohlédl do očí. Dlouho a pozorně jsem si ho prohlížel. Podoba byla zajisté podivuhodná, ale povšiml jsem si i několika rozdílů. Král měl o něco silnější tváře než já, nepatrně kulatější hlavu, a zdálo se mi, že jeho ústa postrádají něco z oné tvrdosti (anebo zarputilosti), kterou bylo možné vyčíst z mých těsně sevřených rtů. Navzdory tomu všemu a nade všemi drobnými odlišnostmi však vynikala naše ohromující, nápadná a úžasná podoba.

Sapt domluvil a král se stále nepřestal mračit. Pak mu pozvolna začalo cukat v koutcích úst, nakrčil nos (jako se to stává mě, když se dám do smíchu), rozzářily se mu oči a – vida – král propukl v neovladatelný záchvat radostného smíchu, který se nesl lesem a svědčil o dobré povaze.

„To je mi opravdu pěkné setkání, bratranče!“ zvolal, přistoupil ke mně a poplácal mě po zádech. Přitom se nepřestal smát. „Musíte mi prominout, pokud jsem vypadal překvapeně. Koho by napadlo, že v tuhle denní dobu potká vlastního dvojníka, co Fritzi?“

„Musím se omluvit za svou opovážlivost, sire,“ pravil jsem. „Věřím, že mě nepřipraví o přízeň Vašeho Veličenstva.“

„Dobré nebe, v králově přízni zůstanete už navždycky,“ zasmál se, „ať se mi to líbí, nebo ne. Kromě toho bych vám byl dle svých možností nesmírně rád nápomocen. Kam cestujete?“

„Do Strelsau, sire – na korunovaci.“

Král pohlédl na své přátele: pořád se usmíval, ale jeho výraz prozrazoval určitý neklid. Nakonec však znovu převládla jeho veselá stránka.

„Fritzi, Fritzi!“ zvolal. „Dal bych tisíc zlatých za to, abych mohl vidět, jak by se tvářil bratr Michael, kdyby nás dva potkal spolu!“ a lesem se znovu rozezněl bujarý smích.

„Popravdě řečeno,“ poznamenal Fritz von Tarlenheim, „nezdá se mi příliš moudré, aby pan Rassendyll právě v tuto chvíli cestoval do Strelsau.“

Král si zapálil cigaretu.

„Co myslíte vy, Sapte?“ otázel se.

„V žádném případě,“ zavrčel starý muž.

„Ale jděte, plukovníku, chce říct, že bych měl pana Rassendylla na svědomí, kdyby –“

„Ovšemže. Ale jak to ‚kdyby‘ nejlépe vyjádřit?“ odvětil Sapt a vytáhl z kapsy dlouhou dýmku.

„Není třeba dalších slov, sire,“ promluvil jsem. „Ještě dnes opustím Ruritánii.“

„Ne, u sta hromů, nikam nepojedete – to říkám bez obalu, jak to má Sapt rád. Dnes se mnou totiž povečeříte, ať se děje, co se děje. No tak, příteli, člověk přece nepotkává nového příbuzného každý den!“

„Dnes ovšem pojíme jen střídmě,“ poznamenal Fritz von Tarlenheim.

„My rozhodně ne – máme tu přece na návštěvě svého nového bratrance!“ zvolal král; a když Fritz pokrčil rameny, dodal: „Neboj se, Fritzi, nezapomenu, že musíme vyrazit brzy.“

„Ani já na to nezapomenu. Zítra ráno na to nezapomenu,“ pravil starý Sapt a potáhl z dýmky.

„Náš starý moudrý Sapt!“ zvolal král. „Pojďte, pane Rassendyllu – mimochodem, jaké vám dali křestní jméno?“

„Stejně jako Vašemu Veličenstvu,“ odpověděl jsem s úklonou.

„To dokazuje, že se za nás nestyděli,“ zasmál se. „Pojďte tedy, bratranče Rudolfu; nemám tady sice vlastní dům, ale můj drahý bratr Michael nám zapůjčil loveckou chatu a my uděláme, co je v našich silách, abychom vás náležitě pohostili.“ Potom se do mě zavěsil, pokynul ostatním, aby nás následovali, a vedl mě lesem na západ.

Šli jsme přes půl hodiny a král během cesty bez přestání hovořil a kouřil cigarety. Chtěl vědět všechno o mé rodině, srdečně se zasmál, když jsem mu pověděl o portrétech šlechticů s elphberskými rysy, které máme v naší obrazárně, a ještě srdečněji, když se dozvěděl, že jsem se do Ruritánie vypravil tajně.

„Svého neblaze proslulého bratrance nemůžete navštívit jinak než potají, nemám pravdu?“

Vtom jsme vyšli z lesa a narazili na malou a jednoduchou loveckou chatu. Šlo o jednopatrové stavení, jakýsi bungalov, celé ze dřeva. Když jsme se k ní přiblížili, vyšel nám v ústrety malý člověk v prosté uniformě. Jinak jsem na místě zahlédl už jen tlustou postarší ženu, z níž se posléze vyklubala matka vévodova správce Johanna.

„Tak co, Josefe, je večeře hotová?“ zeptal se král.

Maličký sluha přisvědčil a zanedlouho jsme zasedli k opulentní večeři. Jídlo bylo prosté: král se sytil jaksepatří, Fritz von Tarlenheim jedl vybraně a starý Sapt hltavě. Já jsem se také, jak je mým zvykem, náležitě činil, což král kvitoval s uznáním.

„My Elphbergové jsme náramní jedlíci,“ pravil. „Ale co to? My nic nepijeme? Víno, Josefe! Víno, chlape! Copak jsme zvířata, abychom při jídle nic nepili? To jsme dobytek, Josefe?“

Po této výtce Josef rychle postavil na stůl několik lahví.

„Nezapomeňte na zítřek!“ upozornil krále Fritz.

„Ano, na zítřek!“ přisvědčil starý Sapt.

Král vyprázdnil pohár na zdraví „bratrance Rudolfa“, jak mě laskavě – anebo prostě proto, že byl v náladě – oslovoval; a já jsem vypil další na zdraví „rudého Elphberga“, čemuž se král hlasitě zasmál.

Ať už bylo maso jakékoli, vínu se nedalo nic vytknout, a také jsme s ním podle toho naložili. Fritz se jednou pokusil zadržet královu ruku.

„Jakže?“ vykřikl král. „Nezapomeňte, že odjíždíte přede mnou, pane Fritzi – takže musíte být o dvě hodiny střízlivější!“

Fritz si všiml, že nerozumím.

„Plukovník a já odtud vyrážíme v šest,“ vysvětlil, „pojedeme do Zendy, v osm hodin se s čestnou stráží vrátíme pro krále a společně pak zamíříme na nádraží.“

„Zatracená čestná stráž!“ zabručel Sapt.

„Ale no tak. Od mého bratra je to velmi zdvořilé, že mě požádal, abych jeho pluku prokázal tuto poctu,“ namítl král. „Do toho, bratranče, vy nemusíte vstávat brzy. Jáčku, ještě jednu láhev!“

Vypil jsem ještě jednu láhev – či spíše její část, většina totiž bleskově zmizela v útroběch Jeho Veličenstva. Fritz zanechal pokusů králi domluvit: z přesvědčujícího se změnil v přesvědčovaného a zanedlouho jsme v sobě měli tolik vína, kolik se ho do nás vešlo. Král se rozhovořil o svých plánech do budoucna, starý Sapt o tom, co vykonal v minulosti, Fritz o různých půvabných dívkách a já o skvělých vlastnostech elphbergské dynastie. Mluvili jsme jeden přes druhého a beze zbytku jsme uposlechli Saptovy výzvy, abychom se o ráno nestarali.

Nakonec král odložil sklenici a opřel se na židli.

„Pro dnešek jsem vypil dost,“ prohlásil.

„Já v žádném případě nehodlám králi odporovat,“ řekl jsem.

Jeho poznámka byla naprosto pravdivá – tedy prozatím.

Při mých slovech vstoupil do místnosti Josef a postavil před krále úchvatný starý džbán v proutěném obalu, který strávil tolik času v nějakém temném sklepe, že to skoro vypadalo, jako by ho světlo svíček oslepovalo.

„Jeho Jasnost vévoda ze Strelsau mi nařídil, abych toto víno postavil před krále, až bude jinými víny přesycen, a že ho mám požádat, aby je vypil z lásky, kterou chová ke svému bratrovi.“

„Bravo, Černý Michaeli!“ zvolal král. „Vytáhni zátku, Josefe. K čertu s ním! To si myslel, že se zaleknu jeho vína?“

Josef láhev otevřel a naplnil královu sklenici. Král ochutnal. Pak se po nás rozhlédl s vážností odpovídající pokročilé hodině i stavu, v němž se nalézal:

„Pánové, přátelé – bratranče Rudolfe (povím ti, že je to opravdu skandální příběh, Rudolfe!), dám vám třeba půlku Ruritánie, ale nežádejte po mě ani jedinou kapku tohoto božského moku, který hodlám vypít na zdraví toho – toho prohnáného lotra, mého bratra, Černého Michaela.“

A král uchopil láhev, obrátil si ji do úst, vypil ji a odhodil. Potom si položil hlavu na ruce a usnul na stole.

Připili jsme tedy na sladké sny Jeho Výsosti – a víc si z onoho večera nepamatuji. Řekl bych ostatně, že to stačí.

Kapitola IV

Král dorazí na korunovaci

Nevěděl jsem, zda jsem spal jen minutu nebo celý rok. Probudil jsem se s trhnutím a celý roztřesený; z obličeje, vlasů a oblečení mi kanula voda a proti mně stál starý Sapt, jízlivě se usmíval a v ruce držel prázdné vědro. Vedle něj seděl na stole Fritz von Tarlenheim, bledý jako přízrak a s temně černými kruhy pod očima.

Rozzlobeně jsem vyskočil.

„Vaše žerty zacházejí příliš daleko, pane!“ vykřikl jsem.

„Ale no tak, mladíku, na hádky nemáme čas. Nic jiného by vás nevzbudilo. Je pět hodin.“

„Tisícere díky, plukovníku Sapte –“ začal jsem znovu dopáleně, přestože jsem po těle cítil neobyčejný chlad.

„Rassendylle,“ přerušil mě Fritz, slezl se stolu a uchopil mne za paži, „podívejte se.“

Král ležel natažený na podlaze. Obličej měl stejně rudý jako vlasy a ztěžka oddechoval. Sapt, ten starý neuctivý lotr, ho prudce nakopl. Král se nepohnul, ani nepřestal oddechovat. Všiml jsem si, že má hlavu i obličej stejně mokré jako já.

„Už se s ním moříme hodinu,“ sdělil mi Fritz.

„Vypil toho třikrát tolik co kterýkoli z vás,“ zavrčel Sapt.

Poklekl jsem a nahmatl mu puls. Připadal mi znepokojivě slabý a pomalý. Všichni tři jsme na sebe pohlédli.

„Nebyl v té poslední láhvi nějaký uspávací prostředek?“

„To nevím,“ odpověděl Sapt.

„Musíme poslat pro lékaře.“

„Na deset mil odtud žádný není a ani tisíc doktorů by ho dnes nedostalo do Strelsau. Já to znám. Další šest nebo sedm hodin se ani nepohne.“

„Ale co bude s korunovací?“ vykřikl jsem zděšeně.

Fritz pokrčil rameny, což – jak jsem začínal pozorovat – měl ve zvyku dělat téměř při každé příležitosti.

„Musíme oznámit, že ochořel,“ prohlásil.

„Nejspíš ano,“ řekl jsem.

Old Sapt, jenž byl podle všeho čilý jako rybička, si zapálil dýmku a zhluboka z ní potahoval.

„Dám krk za to, že nebude-li korunován dnes,“ prohlásil, „nedočká se toho nikdy.“

„Ale proč, proboha?“

„Čeká tam na něj celý národ a polovina armády s Černým Michaellem v čele. Dáme vyhlásit, že se král opil?“

„Že ochořel,“ opravil jsem ho.

„Ochořel!“ napodobil mě Sapt a pohrdavě se zasmál. „Oni už ty jeho nemoci moc dobře znají. Není to jeho první ‚ochoření‘!“

„Pak nám nezbyvá, než riskovat, že se lidé dovtípí, jak se věci mají,“ konstatoval Fritz bezmocně. „Pojezu to oznámit a pokusím se zachránit, co se dá.“

Sapt zvedl ruku.

„Řekněte mi,“ vyzval nás, „myslíte si, že krále někdo uspal?“

„Já si to myslím,“ odvětil jsem.

„A kdo to udělal?“

„Ten prokletý pes Černý Michael,“ procedil mezi zuby Fritz.

„Přesně tak,“ pravil Sapt. „Aby nemohl být korunován. Tady Rassendyll našeho milého Michaela nezná. Ale co ty, Fritzi? Myslíš, že Michael nemá žádného krále v záloze? Nemá snad polovina Strelsau jiného kandidáta? Proboha živého, jářku, trůn bude ztracen, pokud se král dnes ve Strelsau neobjeví. Já Černého Michaela znám.“

„Můžeme ho tam odvézt,“ navrhl jsem.

„A že je na něho překrásný pohled,“ ušklíbl se Sapt.

Fritz von Tarlenheim zabořil obličej do dlaní. Král hlasitě a těžce oddechoval. Sapt do něj znovu strčil nohou.

„Tam zatracený ochlasta!“ vykřikl. „Ale je to Elphberg a syn svého otce a ať shnuju v hrobě, jestli Černý Michael usedne na jeho místo!“

Chvilí jsme byli všichni zticha; potom Sapt nakrabil své huňaté obočí, vyndal z úst dýmku a řekl mi:

„Čím je člověk starší, tím víc věří na Osud. A právě osud vás sem poslal. A osud vás dnes také posílá do Strelsau.“

Ohromeně jsem ustoupil a zašeptal: „Dobrý Bože!“

Fritz dychtivě a ohromeně vzhlédl.

„To je vyloučeno!“ zamumlal jsem. „Vždyť mě poznají.“

„Nebudeme-li riskovat, pak je o výsledku rozhodnuto,“ odpověděl Sapt. „Když se ohlížete, vsadím se, že vás nikdo nepozná. Máte strach?“

„Pane!“

„Jen klid, chlapče, jen klid. Ale jestli vás poznají, bude to stát život vás – i mě – i tady Fritze. Jenže když nepůjdete, pak jsem si jist, že Černý Michael bude ještě dnes večer sedět na trůně a král skončí ve vězení nebo na hřbitově.“

„Král by mi to nikdy neodpustil,“ vykoktal jsem.

„Copak jsme ženské? Kdo stojí o jeho odpuštění?“

Hodiny tikaly padesát, šedesát, sedmdesát vteřin, zatímco jsem stál a přemýšlel. Pak mě nejspíš prozradil výraz tváře, protože starý Sapt mě chytil za ruku a vykřikl:

„Takže půjdete?“

„Ano, půjdu,“ odvětil jsem a pohlédl na bezvládnou postavu krále na podlaze.

„Dnes v noci,“ pokračoval Sapt chvatně a šeptem, „máme nocovat v paláci. Jakmile budeme sami, nasedneme vy a já na koně – Fritz musí zůstat na místě a strážit královou komnatu – a tryskem odjedeme sem. Král bude připraven – Josef ho o všem zpraví – a pojedete se mnou zpátky do Strelsau, zatímco vy budete uhánět k hranicím, jako by vám byl v patách sám ďábel.“

Ve vteřině jsem pochopil a pokýval jsem hlavou.

„Je tu určitá naděje,“ řekl Fritz s prvním náznakem optimismu.

„Pokud mě nikdo nepozná,“ poznamenal jsem.

„Jestli nás odhalí,“ prohlásil Sapt, „pošlu Černého Michaela pod zem dřív, než tam půjdu sám, k tomu mi pomáhá Bůh! Sedněte si na tuhle židli, chlapče!“

Poslechl jsem.

Vyrazil z místnosti a přitom volal „Josefe! Josefe!“ Za tři minuty byl zpátky a vedl Josefa, který nesl konvici s horkou vodou, mýdlo a břitvu. Třásl se, když mu Sapt vysvětloval situaci a přikázal mu, aby mě oholil.

Nejednou se Fritz udeřil do stehna.

„Ale co čestná stráž! Ta ho přece pozná!“

„Pchá! Nebudeme na ně čekat. Pojedeme do Hofbau a nastoupíme tam na vlak. Až přijedou, zjistí, že ptáček uletěl.“

„Jenže co bude s králem?“

„Král bude ve vinném sklepe. Teď hned ho tam odnesu.“

„A co když ho najdou?“

„Nenajdou ho. Jak by mohli? Josef je pošle pryč.“

„Ale –“

Sapt dupnul.

„Není to žádná hra,“ zahřímá. „Můj Bože, copak nevím, jak riskujeme? Pokud ho opravdu najdou, bude to stejně zlé, jako když nebude dnes ve Strelsau korunován.“

Při těchto slovech prudce otevřel dveře, sklonil se a se silou, již bych se u něj nenadál, zvedl rukama krále. Právě v tom okamžiku se ve dveřích objevila ona stařena, matka správce Johanna. Chvíli tam stála, pak se bez známky překvapení obrátila na podpatku a klapavě odešla chodbou.

„Slyšela nás?“ zvolal Fritz.

„Však já jí zacpu hubu!“ prohlásil ponuře Sapt a odnesl krále v rukách.

Já jsem se posadil do křesla a zatímco jsem seděl, Josef mě stíhal a holil, dokud po mém kníru a bradce nezůstalo ani památky a má tvář nebyla stejně holá jako králova. A když mě Fritz takto uviděl, zhluboka se nadechl a zvolal:

„Můj bože, my to dokážeme!“

Bylo právě šest hodin a my jsme nemohli ztrácet čas. Sapt mě spěšně zavedl do králova pokoje, kde jsem se oblékl do uniformy plukovníka královské gardy. A zatímco jsem si obouval královy boty, stačil jsem se zeptat Saptu, co provedl s tou starou ženou.

„Přisahala, že nic neslyšela,“ odpověděl, „ale pro jistotu jsem jí svázal nohy a ruce, strčil jí do pusy roubík a zamkl jsem ji do sklepa na uhlí, hned vedle krále. Josef se později o ně oba postará.“

V tu chvíli jsem se rozesmál a dokonce i Sapt se ponuře usmál.

„Řekl bych,“ pravil, „že až se od Josefa dozvědí o králově odjezdu, napadne je, že jsme zvěřili zrádce. Můžete totiž vzít jed na to, že ho Černý Michael dnes v Strelsau nečeká.“

Posadil jsem si na hlavu královu přílbu. Starý Sapt mi podal jeho šavli a přitom si mě dlouze a pečlivě měřil.

„Díkybohu, že si oholil vousy!“ zvolal.

„Proč to udělal?“

„Protože si princezna Flavia stěžovala, že ji škrábe na tváři, když měl pan bratranec to potěšení ji políbit. Ale pojd'te, musíme jet.“

„Nehrozí tady žádné nebezpečí?“

„Všude hrozí nějaké nebezpečí,“ odušil Sapt, „ale s tím nic nenaděláme.“

Nyní se k nám znovu připojil Fritz v uniformě kapitána téhož regimentu, k němuž patřil i můj úbor. Během čtyř minut se Sapt navlékl do své uniformy. Josef na nás zavolal, že koně jsou připraveni. Vyhoupili jsme se na ně a vyrazili jsme rychlým klusem. Hra začala. Jak asi skončí?

Chladný ranní vzduch mi pročistil hlavu, takže jsem dokázal pochopit všechno, co mi Sapt říkal. Počínal si skvěle. Fritz skoro nemluvil a vypadal, jako by za jízdy spal, avšak Sapt, aniž se znovu zmínil o králi, mě začal ihned do nejmenších podrobností seznamovat s mým dosavadním životem, rodinou, zálibami, zájmy slabostmi, přáteli, společníky a služebnictvem. Vysvětlil mi etiketu ruritánského dvora a slíbil, že bude bez přestání po mém boku, aby mě upozornil na každého, koho bych měl znát, a naznačil mi, s jak velkou přízní bych ho měl pozdravit.

„Mimochodem,“ poznamenal, „předpokládám, že jste katolík?“

„To nejsem,“ odvětil jsem.

„Proboha, tak on je kacíř!“ zaúpěl Sapt a okamžitě mi poskytl základní školení v oblasti liturgie a obřadů římskokatolického vyznání.

„Naštěstí se od vás žádné velké znalosti neočekávají,“ podotkl, „je totiž známo, že král má k těmto záležitostem vlažný a ledabylý postoj. S kardinálem však musíte jednat v rukavičkách. Chceme ho získat na svou stranu, už dlouho totiž vede s Michalem spor o to, kdo z nich má vyšší pravomoc.“

Mezitím jsme dorazili na nádraží. Fritzovi se vrátilo dost odvahy, aby užaslému přednostovi vysvětlil, že král změnil plány. Přisupěl vlak. Nastoupili jsme do vagonu první třídy, Sapt se opřel do podušek a pokračoval ve výkladu. Podíval jsem se na hodinky – samozřejmě královny hodinky. Bylo právě osm hodin.

„Rád bych věděl, zda nás jeli hledat,“ uvažoval jsem.

„Doufám, že nenajdou krále,“ poznamenal nervózně Fritz. Tentokrát pokrčil rameny Sapt.

Vlak jel bez potíží a když jsem o půl desáté vyhlédl z okénka, spatřil jsem věže a věžičky velkého města.

„To je vaše hlavní město, můj pane,“ zašklebil se starý Sapt a máchl rukou. Pak se předklonil a prstem mi nahmatal tep. „Trochu moc rychlý,“ konstatoval s obvyklou nespokojeností.

„Nejsem přece z kamene!“ zvolal jsem.

„Dokážete to,“ pokýval hlavou. „Musíme říct, že tady Fritz dostal horečku. Probůh, Fritz, obrať do sebe tu svou placatku!“

Fritz udělal, co mu Sapt řekl.

„Přijeli jsme o hodinu dřív,“ řekl Sapt. „Pošleme zprávu o příjezdu Vaší Výsosti, teď nás totiž ještě nebude nikdo čekat. A mezitím –“

„Mezitím,“ navázal jsem, „ať se král propadne, jestli nedostane něco k snídani.“

Starý Sapt se uchechtl a podal mi ruku.

„Jste každým coulem Elphberg,“ prohlásil. Pak se odmlčel, pohlédl na nás a tiše pravil. „Dej Bůh, abychom byli dnes večer naživu!“

„Amen!“ uzavřel Fritz von Tarlenheim.

Vlak zastavil. Fritz se Saptem vyskočili, smekli a podrželi mi dveře. Spolkl jsem knedlík, který se mi udělal v krku, posadil jsem si přílbu pevně na hlavu a (nestydím se to přiznat) krátce jsem se pomodlil k Bohu. Pak jsem vstoupil na nástupiště strelsauského nádraží.

Hned nato zavládl zmatek a shon: hrnuli se ke mně lidé s klobouky v rukou a pak se zase hrnuli pryč; jiní lidé mě vedli do jídelního vozu; a další vyskočili na koně a uháněli do kasáren, do katedrály a do sídla vévody Michaela. Zrovna když jsem dopíjel poslední kapku

kávy, zvony po celém městě se rozezněly radostným zvoněním a do uší mne udeřil zvuk vojenské hudby a jásot lidí.

Král Rudolf V. dorazil do svého dobrého města Strelsau! A venku se ozývalo:

„Bůh ochraňuj krále!“

Ústa starého Sapta se zkřivila v úsměvu:

„Bůh je ochraňuj obal!“ zašeptal. „Odvahu, chlapče!“ a já jsem ucítil, jak mi rukou tiskne koleno.

Kapitola V

Dobrodružství králova dvojníka

S Fritzem von Tarlenheimem a plukovníkem Saptem těsně za zády jsem vystoupil z jídelního vozu na nástupiště. Na poslední chvíli jsem se ještě přesvědčil, že mám po ruce revolver a šavle nevázne v pochvě. Čekala na mě rozjařená skupinka důstojníků a vysokých hodnostářů, v jejímž čele stál vytáhlý stařec pokrytý metály a s vojenským držením těla. Na uniformě měl připnutu žlutou a červenou stužku ruritánské Rudé růže – jež mimochodem zdobila i mou nehodnou hrud'.

„Maršál Strakencz,“ zašeptal Sapt a já jsem věděl, že se nacházím v přítomnosti největšího veterána ruritánské armády.

Hned za maršálem stál malý, pohledný muž ve splývavém taláru černé a jasně rudé barvy.

„Královský kancléř,“ sdělil mi šeptem Sapt.

Maršál mne přivítal několika oddanými slovy, načež mi tlumočil omluvu vévody ze Strelsau. Toho podle všeho postihla náhlá indispozice, jež mu znemožnila dostavit se na nádraží, žádal však o svolení, aby směl počkat na Jeho Veličenstvo v katedrále. Vyjádřil jsem své znepokojení, velmi zdvořile jsem přijal maršálovu omluvu a vyslechl poklony mnoha významných osobností. Nikdo nedal najevo nejmenší podezření a já jsem cítil, jak se mi vrací odvaha a srdce mi přestává vzrušeně tlouct. Ale Fritz byl bledý a ruka se mu nervózně třásla, když ji podával maršálovi.

Vzápětí jsme utvořili průvod a zamířili jsme k bráně nádraží. Tam jsem nasedl na koně, přičemž maršál mi podržel třmen. Státní hodnostáři odešli ke svým kočárům a já jsem vrazil ulicemi města s maršálem po pravici a Saptem (jenž měl jako můj pobočník na toto místo nárok) po levici. Město Strelsau je napůl staré a napůl nové. Široké moderní bulváry a obytné čtvrti obklopují a obemykají úzké, křivolaké a pitoreskní původní město. Vnější kruh je domovem vyšších vrstev; ve vnitřním se nacházejí obchody; a za jejich vzkvétajícími fasádami se skrývají lidnaté, avšak ubohé ulice a uličky, kde přebývá nužná, divoká a (do značné míry) zločinná třída. Toto sociální a místní rozdělení odpovídalo – jak jsem se dozvěděl od Sapta – ještě jednomu, pro mne podstatnějšímu rozdělení. Nové město stálo při králi; avšak nadějí, hrdinou a miláčkem Starého města byl Michael ze Strelsau.

Naskytl se nám vpravdě úchvatný pohled, když jsme projížděli po Velkém bulváru a odtud jsme pak pokračovali na široké náměstí, kde stál královský palác. Zde jsem se ocitl uprostřed svých oddaných stoupenců. Všechny domy byly ověšeny červenou barvou a ozdobeny vlajkami a nápisy. Ulice po obou stranách lemovala vyvýšená sedadla a já jsem postupoval záplavou radostných výkřiků, pozhnání a mávajících kapesníků a ukláněl jsem se tu na jednu, tu na druhou stranu. Balkony zaplnily pestře oděné dámy, které tleskaly a dělaly pukrlata a vrhaly po mě své nejzářivější pohledy. Dopadl na mne příval rudých růží; jeden květ uvízl v hřívě mého koně a já jsem jej vzal a vetkl jsem si jej do kabátu. Maršál se smutně usmál. Několikrát jsem na něj kradmo pohlédl, ale tvářil se příliš nezúčastněně, než abych dokázal rozeznat, zda je mi nakloněn, či nikoli.

„Rudá růže pro Elphbergy, maršále,“ pravil jsem vesele a on přikývl.

Napsal jsem „vesele“, což musí působit podivně. Pravdou však je, že jsem byl opilý vzrušením. V té chvíli jsem věřil – skoro věřil –, že jsem skutečně král; a s výrazem radostného triumfu jsem znovu pozvedl zrak ke krásou obtíženým balkonům... a tu jsem sebou trhl. Shlížela totiž na mne odtamtud, se svým krásným obličejem a hrdým úsměvem, dáma, která se mnou před časem cestovala – Antoinne de Mauban; a viděl jsem, že i ona sebou trhla. Rty se jí pohnuly, naklonila se před sebe a zírala na mne. Vzpamatoval jsem se, pohlédl jí rozhodně a zpříma do očí a přitom jsem nahmatl revolver. Co kdyby náhodou vykřikla: „Tohle není král!“

Ale projeli jsme kolem. Maršál se pak obrátil v sedle, mávl rukou a obklopili nás kyrysníci, takže ke mně dav nemohl. Opouštěli jsme mou čtvrt' a vjížděli jsme do čtvrti vévody Michaela a maršálovo počínání mi výmluvněji než slova naznačilo, jaká ve městě zřejmě panuje nálada. Udělal-li však ze mne osud krále, mohl jsem alespoň hrát tuto úlohu jaksepatří.

„Proč jsme se přeskupili, maršále?“ otázal jsem se.

„Bude to tak moudřejší, sire,“ zamumlal.

Přitáhl jsem otěže.

„Ať ti, kteří jsou před námi, pokračují,“ přikázal jsem, „dokud nebudou padesát yardů napřed. Ale vy, maršále, spolu s plukovníkem Saptem a mými přáteli počkejte zde, dokud sám neujedu padesát yardů. A dbejte na to, aby ke mně nikdo nebyl blíž. Ukážu svým lidem, že jim jejich král důvěřuje.“

Sapt mi položil ruku na paži. Setřásl jsem ji. Maršál otálel.

„Nevyjáďřil jsem se jasně?“ zeptal jsem se. Maršál se znovu kousl do kníru a vydal rozkazy. Viděl jsem, že se starý Sapt usmívá pod vousy, ale zároveň nade mnou zakroutil hlavou. Kdyby mě zabili za bílého dne ve strelsauských ulicích, ocitl by se v obtížné situaci.

Snad bych měl poznamenat, že jsem byl oblečen celý v bílém, tedy kromě bot. Na hlavě jsem měl stříbrnou přílbu se zlatými ornamenty a na mé hrudi se půvabně vyjímal široká stuha elphberské růže. Nesložil bych králi dostatečnou poklonu, kdybych neodložil skromnost a nepřipustil, že jsem vyhlížel znamenitě. A lidé byli téhož názoru; když jsem totiž vjel sám do špinavých, řídko vyzdobených, ponurých ulic Starého města, ozval se nejdřív šepot, pak radostné zvolání a nějaká žena vykřikla z okna nad pekařským krámem staré místní přísloví:

„Jestli je rudý, pak je to on!“ Zasmál jsem se tomu, sundal jsem přílbu, aby viděla, že mé vlasy mají tu správnou barvu, a lidé mi znovu provolali slávu.

Bylo zajímavější jet takto sám, protože jsem mohl slyšet komentáře davu.

„Vypadá bledší než obvykle,“ poznamenal jeden člověk.

„Taky bys byl bledý, kdybys žil jako on,“ odpověděl další nanejvýš neuctivě.

„Je vyšší, než jsem si myslel,“ konstatoval jiný.

„Takže má přece jen pod vousy pořádnou bradu,“ podotkl třetí.

„Na obrázcích nevypadá tak hezky,“ prohlásila půvabná dívka a dala si jaksepatří záležet, abych ji slyšel. Bezpochyby mi prostě lichočila.

Avšak navzdory těmto známám přízně a zájmu mne značná část lidí přijala mlčky a se zachmuřeným výrazem. Většinu oken zdobil portrét mého drahého bratra – což jako přivítání pro krále působilo dosti ironicky. Docela mě těšilo, že byl tohoto nepříjemného pohledu ušetřen. Šlo o muže prudké povahy a nedokázal by možná zachovat klid tak jako já.

Konečně jsme dorazili ke katedrále. Poprvé se přede mnou zvedlo její velké šedivé průčelí zdobené stovkami soch a pyšníci se nejdokonalejšími dubovými dveřmi v Evropě a téměř mě přemohl náhlý pocit opovázlivosti. Když jsem sesedal s koně, bylo všechno ponořeno do mlhy. Viděl jsem nejasně maršála se Saptem a stejně tak i zástup nádherně oděných kněží, kteří na mě čekali. A ještě pořád jsem měl zastřený zrak, když jsem za zvuku varhan kráčel velkou chrámovou lodí. Neviděl jsem nic z nádherného davu, jenž ji zaplnil, a stěží jsem rozeznal vznešenou postavu kardinála, který povstal z arcibiskupského trůnu, aby mne přivítal. Jen dvě tváře vedle sebe vystoupily jasně před mými zraky – obličej bledé a půvabné dívky ozdobené korunou úchvatných elphberských kadeří (na ženě totiž opravdu vypadají úchvatně) a obličej muže, jehož zdravím kypící červené tváře, černé vlasy a temné hluboké oči mi oznamovaly, že se konečně nacházím v přítomnosti svého bratra, Černého Michaela. Když mě spatřil, jeho červené líce v mžiku zesinaly a přílba mu s rachotem upadla na zem. Myslím, že si až do té chvíle neuvědomil, že král skutečně dorazil do Strelsau.

Z toho, co následovalo, si nic nepamatuji. Poklekl jsem před oltářem a kardinál mi pomazal hlavu. Pak jsem vstal, natáhl ruku, převzal od něj ruritánskou korunu, posadil jsem si ji na hlavu a pronesl jsem starou královskou přísahu. Načež – a jestli šlo o hřích, pak mi budiž odpuštěn – jsem přede všemi přijal svátost oltářní. Poté se opět rozeznely veliké varhany, maršál přikázal heroldům, aby mne provolali králem, a Rudolf V. byl korunován. Skvělá fotografie této působivé ceremonie dnes visí v mé jídelně. Portrét krále se mimořádně povedl.

Nato dáma s bledou tváří, úchvatnými kadeřemi a vlečkou nesenou dvěma pážaty opustila své místo a přistoupila ke mně.

„Její královská výsost princezna Flavia!“ vykřikl herold.

Věnovala mi hluboké puky, vložila svou ruku pod mou, zvedla ji a políbila. Chvilí jsem přemýšlel, co bych měl udělat. Potom jsem ji přitáhl k sobě a dvakrát ji políbil na tvář a ona se začervenala. Jeho Eminence kardinál pak vklouzl před Černého Michaela, políbil mi ruku a předal mi dopis od papeže – první a poslední, který jsem z těchto vznešených míst obdržel.

Potom ke mně přistoupil vévoda ze Strelsau. Mohl bych přísahat, že se při chůzi chvěl. Kromě toho se rozhlížel nalevo a napravo, takže vypadal jako člověk na útěku. Obličej se mu zbarvil do rudobíla a ruku měl tak roztřesenou, že pod mou dlaní divoce poskakovala. Cítil jsem, že má suché a vyprahlé rty. Pohlédl jsem na Saptu, který se znovu usmíval pod vousy, a rázně jsem splnil povinnost, k níž jsem byl v oné životní chvíli povolán. Uchopil jsem drahého Michaela oběma rukama a políbil jsem ho na tvář. Myslím, že se nám oběma ulevilo, když jsme to měli za sebou!

Ale ani ve tváři princezny, ani ve tváři nikoho dalšího, koho jsem viděl, jsem neobjevil ani stopu pochybností. Kdybychom však s králem stanuli bok po boku, rozeznala by nás okamžitě nebo přinejmenším po chvílce uvažování. Avšak ani jí, ani nikomu dalšímu vůbec nepřišlo na mysl, že bych mohl být někdo jiný než král. Naše podoba tak vykonala svou službu. Hodinu jsem tam stál a byl jsem se tak unavený a znuděný, jako bych dělal krále celý život. Všichni mi líbali ruku, velvyslanci mi vzdávali hold, mezi nimi starý lord Topham, v jehož domě na Grosvenor Square jsem se něco natančil. Naštěstí byl ten starý muž slepý jako netopýr a já jsem se k němu nehlásil.

Pak jsme ulicemi vrátili zpátky k paláci. Slyšel jsem, jak lidé provolávají slávu Černému Michaelovi. Fritz mne však informoval, že vévoda jen seděl a kousal si nehty jako člověk, který je hluboce zamyšlen. Dokonce i jeho vlastní přátelé soudili, že si měl počínat statečněji. Seděl jsem nyní v kočáře vedle princezny Flavie a nějaký neomalený člověk vykřikl: „A kdy bude svatba?“ Při těch slovech ho však někdo druhý udeřil do obličejce a zvolal: „Ať žije vévoda Michael!“ Princezna se zarděla – dostala tak překrásnou barvu – a hleděla přímo před sebe.

Ocitl jsem se v nesnázích, neboť jsem se zapomněl zeptat Saptu, jak se to má s mými city a jak jsme s princeznou daleko. Musím přiznat, že kdybych byl na králově místě, měl bych o to větší radost, oč více by náš vztah pokročil. Nejsem z kamene a nepolíbil jsem princeznu Flavii na tvář pro nic za nic. Takové myšlenky se mi honily hlavou, ale poněvadž jsem nevěděl, na čem jsem, nic jsem neřekl. Když se princezna po chvíli uklidnila, obrátila se ke mně:

„Víte, Rudolfe,“ řekla, „že dnes vypadáte nějak jinak?“

Na tom ovšem nebylo nic překvapivého, její poznámka mne však znepokojila.

„Připadáte mi rozváznější a klidnější,“ pokračovala. „A také se mi zdáte bezmála ustaraný a jsem si jistá, že jste zhubl. Snad jste nepřestal brát věci na lehkou váhu?“

Princezna měla podle všeho o králi podobné mínění jako lady Burlesdonová o mě.

Sebral jsem odvahu k rozhovoru.

„A potěšilo by vás to?“ otázal jsem se tiše.

„Však víte, jak se na věc dívám,“ odpověděla a odvrátila pohled.

„Snažím se dělat všechno, co vám dělá radost,“ řekl jsem a při pohledu na její úsměv a uzardění jsem si pomyslel, že králi v jeho úloze prokazují dobrou službu. A tak jsem pokračoval a v žádném případě jsem nelhal:

„Ujišťuji vás, drahá sestřenko, že na mě v životě nic nezapůsobilo tolik, jako přijetí, jehož se mi dnes dostalo.“

Zářivě se usmála, ale vzápětí opět zvažněla a šeptem pravila:

„Všiml jste si Michaela?“

„Ano,“ odtušil jsem a dodal: „Příliš se nebavil.“

„Bud'te opatrní!“ pokračovala. „Dost ho – opravdu ho dost nehlídáte. Víte –“

„Vím,“ řekl jsem, „že chce to, co mám já.“

„Ano. Tiše!“

A já – nemám pro to omluvu, neboť mi nepřislušelo mluvit za krále v takové míře, ale princezna mě musela vyvést z rovnováhy – jsem pravil:

„A snad i něco, co zatím nemám, ale co bych jednou rád získal.“

A takto zněla její odpověď. Být králem, pokládal bych ji za povzbudivou:

„Což nemáte pro dneška dost povinností, bratranče?“

Bum, bum! Tramtaradá! Dorazili jsme do paláce. Děla střílela a trubky troubily. Čekaly na nás zástupy lokajů. Doprovodil jsem princeznu po velkém mramorovém schodišti, oficiálně jsem jako korunovaný král převzal do držení dům svých předků a se sestřenkou po pravici, Černým Michaelem naproti sobě a kardinálem po levici jsem zasedl u vlastního stolu. Za mou židlí stál Sapt a všiml jsem si, že na konci stolu Fritz von Tarlenheim vyprázdnil do dna sklenici šampaňského poněkud dříve, než by se bylo slušelo.

Napadlo mě, co asi dělá ruritánský král.

Přeložil Milan Orálek.

Poznámka:

1 Parafraze slov z Matoušova evangelia (26, 73): „A po malé chvíli přistoupivše ti, kteříž tu stáli, řekli Petrovi: Jistě i ty z nich jsi, nebo i řeč tvá známa tebe činí.“